

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 669/2022-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Viktorom Mlynekom, Štúrova 43, Nitra, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 7 C 6/2022 z 8. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. novembra 2022 domáha vyslovenia porušenia čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať mu finančné zadosťučinenie a trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že na základe žaloby sťažovateľa bolo na Okresnom súde Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) vedené upomínacie konanie podľa zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“), ktorého predmetom bolo zaplatenie sumy 38 854,09 eur s prísl. Sťažovateľ zaplatil z návrhu na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní súdny poplatok vo výške 1 165,50 eur podľa § 11c ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), čo je 50 % z percentnej sadzby ustanovenej v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „sadzobník“), ktorý tvorí prílohu tohto zákona.

3. Konanie nebolo ukončené v rámci upomínacieho konania, pretože proti vydanému platobnému rozkazu podal žalovaný odpor. Následne okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom z 5. mája 2022, proti ktorému podal sťažovateľ odvolanie. Okresný súd vyrubil sťažovateľovi súdny poplatok za odvolanie vo výške 2 261 eur, a to s poukazom na položku 1 písm. a) sadzobníka v spojení s § 6 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch.

4. Proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť, pretože podľa jeho názoru bolo potrebné vyrubiť súdny poplatok podľa rovnakej sadzby aj pre odvolacie konanie (t. j. v rovnakej výške ako v upomínacom konaní), a to s poukazom na druhú vetu § 6 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch.

5. Sudca okresného súdu napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľa zamietol. V dôvodoch rozhodnutia vyzdvihol osobitosť upomínacieho konania, ktorú reflektuje aj zákon o súdnych poplatkoch v osobitnom ustanovení § 11c, keď upravuje zvýhodnený spôsob výpočtu súdneho poplatku v prípade uplatňovania nároku v upomínacom konaní. Uvedená 50 % znížená sadzba súdneho poplatku sa však nepoužije v prípade začatia konania podaním žaloby alebo návrhu na vydanie platobného rozkazu v sporovom konaní, mimo upomínacieho konania, ktoré sa spoplatňujú bez zvýhodnenia, teda vo výške 6 % z hodnoty predmetu sporu. Okresný súd poukázal i na úmysel zákonodarcu, ktorým bolo zrýchliť konanie zavedením elektronického systému podávania návrhu formou štandardizovaných elektronických formulárov. Osobitným spôsobom však zákonodarca zvýhodnil iba úkon podania návrhu na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní. Na žiaden iný úkon sa zvýhodnená sadzba súdneho poplatku nevzťahuje. Odvolacie konanie prebieha už podľa pravidiel riadneho civilného sporového procesu, nie v režime upravenom zákonom o upomínacom konaní. Podaním odvolania zo strany sťažovateľa sa teda začalo konanie na súde druhej inštancie, čím vznikla sťažovateľovi ako odvolateľovi poplatková povinnosť podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch. Zvýhodnená sadzba súdneho poplatku za odvolanie z právnej úpravy nijako nevyplýva.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že sadzba poplatku pri podaní návrhu na začatie konania bola v tomto prípade (za konanie na jednej inštancii) určená na základe § 11c zákona o súdnych poplatkoch ako 50 % z percentnej sadzby ustanovenej v položke 1 písm. a) sadzobníka súdnych poplatkov, teda 3 %. Za tejto situácie sa podľa jeho názoru vyberá rovnaká sadzba aj v odvolacom konaní vo veci samej (§ 6 ods. 2 druhá veta zákona o súdnych poplatkoch). Napriek zneniu § 6 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch, ktoré ustanovuje výšku sadzby súdneho poplatku pre odvolacie konanie identicky ako sadzbu určenú pri podaní návrhu, však bol sťažovateľovi vyrubený súdny poplatok za podané odvolanie v odlišnej (vyššej) sume ako súdny poplatok pri podaní návrhu. Vyrubenie plného súdneho poplatku za podané odvolanie preto považuje za nesprávne a zasahujúce podstatu jeho práv.

7. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na nález ústavného súdu č. k. IV. ÚS 63/2019 z 21. mája 2019, podľa ktorého ak zákon o súdnych poplatkoch neukladá povinnosť vyrubiť, resp. dorubiť súdny poplatok po postúpení veci z upomínacieho konania, okresný súd v takomto prípade nemal

právomoc postupovať spôsobom, ktorý v konečnom dôsledku viedol k vydaniu napadnutého uznesenia.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho práv, pretože napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdzujúce rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka o vyrubení súdneho poplatku za podané odvolanie je podľa jeho názoru založené na nesprávnej interpretácii ustanovení zákona o súdnych poplatkoch, v dôsledku ktorej mu bola uložená povinnosť uhradiť súdny poplatok za podané odvolanie vo výške dvojnásobku súdneho poplatku, ktorý zaplatil za návrh na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní.

9. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

10. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok aj prípady svojoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojoľne možno interpretovať na prípad, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom, než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojoľli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. 100/2005).

11. Aplikujúc uvedené východiská na vec sťažovateľa, ústavný súd preskúmal napadnuté rozhodnutie, ktorého podstatu zhrnul v rámci bodu 5 tohto uznesenia a hodnotí, že okresný súd pri rozhodovaní o poplatkovej povinnosti sťažovateľa za podanie odvolania aplikoval a interpretoval na vec vzťahujúce sa ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch spôsobom, ktorý nemožno považovať za arbitrárny.

11.1. Práve naopak, okresný súd jasne, zrozumiteľne a logicky vysvetlil, akými úvahami sa spravoval pri posúdení výšky súdneho poplatku za odvolanie. Upomínacie konanie ako osobitné konanie upravené osobitným zákonom je alternatívnym spôsobom riešenia sporov o peňažné plnenie. Tento druh konania funguje paralelne vedľa štandardného konania, ktoré sa spravuje Civilným sporovým poriadkom, tak ako to naznačil i okresný súd. Súdny poplatok sa pri upomínacom konaní znižuje o 50 % oproti bežnému konaniu. Pri podaní odporu v upomínacom

konaní sa súdny poplatok neplatí vôbec. V prípade, že po vydaní platobného rozkazu v upomínacom konaní dôjde k podaniu odporu voči platobnému rozkazu, prípadne platobný rozkaz nebude žalovanému doručený a žalobca požiada o pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa Civilného sporového poriadku, dôjde k preklopeniu veci z upomínacieho konania do konania podľa Civilného sporového poriadku, ktoré sa spravuje zásadami a postupmi určenými pre konania podľa Civilného sporového poriadku. Nie inak tomu bolo aj v právnej veci sťažovateľa, z ktorej sa v dôsledku pokračovania v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa Civilného sporového poriadku stalo štandardné civilné sporové konanie. Odvolanie podané sťažovateľom smerovalo proti rozsudku vydanému okresným súdom v riadnom civilnom sporovom konaní a nenadväzovalo na upomínacie konanie, ktoré bolo skončené „presunutím“ veci na príslušný súd podľa Civilného sporového poriadku. Preto aj súdny poplatok vyrubený okresným súdom v odvolacom konaní v štandardnej (6 %) sadzbe má svoj zákonný, racionálny a logický základ.

12. Ústavný súd za týchto okolností nemá ústavne relevantný dôvod ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval právny záver okresného súdu a tento následne podroboval ústavnoprávnej korekcii. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom uvedeným v uznesení okresného súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o neodôvodnenosti tohto názoru ani nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť názor okresného súdu svojím vlastným.

13. Vyberanie súdnych poplatkov je aj v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva prípustným obmedzením práva na prístup k súdu. To, že výška súdneho poplatku za odvolanie nie je rovnaká ako výška súdneho poplatku zaplateného žalobcom pri podaní návrhu na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní, teda za špecifických podmienok stanovených zákonodarcom, ešte neznamená zásah do označených práv sťažovateľa, pretože prístup k súdnej ochrane ako taký sa mu tým neodopiera. Ustanovenie o zvýhodnenom súdnom poplatku naviazanom na upomínacie konanie je odôvodnené vidinou jednoduchšieho spôsobu riešenia sporu, jeho rýchlosťou a elektronickou podobou formuláru jednotlivých podaní. O naplnení tohto zmyslu a účelu sledovanom zákonodarcom prijatím osobitnej právnej úpravy k upomínaciemu konaniu však už nemožno hovoriť v prípade pokračovania sporu na úrovni druhej inštancie (k tomu bližšie I. ÚS 283/2020 – ZNaU 65/2020).

14. Pokiaľ ide o nález ústavného súdu č. k. IV. ÚS 63/2019 z 21. mája 2019, tento sa týkal posúdenia odlišnej situácie, keď okresný súd vyrubil sťažovateľovi doplatok súdneho poplatku za návrh v štádiu, keď ako príslušný súd prejednával vec podľa Civilného sporového poriadku (teda po upomínacom konaní, avšak stále v rámci prvoinštančného konania); nešlo o vyrubenie súdneho poplatku za odvolanie. Okresný súd sa v dôvodoch napadnutého uznesenia vysporiadal aj so situáciou riešenou spomínaným nálezhom ústavného súdu, keď uviedol, že skutočnosť, že sa súdny poplatok nedorubuje (pretože to zákon o súdnych poplatkoch neustanovuje), neznamená, že sa osobitné ustanovenie § 11c ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch analogicky aplikuje vo vzťahu k odvolaciemu konaniu a k § 6 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, na ktorý bezprostredne nadväzuje nasledujúci odsek 2. Analogický výklad zákona o súdnych poplatkoch je totiž v zásade vylúčený.

15. Vzhľadom na uvedené ústavný súd neidentifikoval v záveroch formulovaných okresným súdom arbitrárnosť ani nedostatok odôvodnenia, ktoré by mohli signalizovať porušenie práv sťažovateľa,

a preto jeho ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú. Dáva do pozornosti, že už rozhodoval v obdobných, resp. rovnakých veciach sťažovateľa pod sp. zn. I. ÚS 274/2021 a sp. zn. IV. ÚS 353/2021, keď uznesením č. k. I. ÚS 274/2021 z 29. júna 2021 a uznesením č. k. IV. ÚS 353/2021 zo 6. júla 2021 ústavné sťažnosti sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnené v podstate z tých istých dôvodov ako v tomto konaní.

16. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 1. decembra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu